NOVICE

kmetijskih, obertnijskih in narodskih reči.

Novice izhajajo v Ljubljani vsak teden dvakrat, namreč v sredo in saboto.

Odgovorni vrednik **Dr. Janez Bleiweis.**

Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., scer 3 fl., za pol leta 2 fl. po pošti, scer 1 fl. 30 kr.

Tečaj XI. V sredo 13. julia 1853. *List 56.*

Od pojedin delavcov in delavk na kmetih.

V časniku štajarske kmetijske družbe smo brali unidan resnične besede od nekterih delavcov in delavk, ki celi dan jedó, kakor so tarice in še nekteri drugi.

Gospod pisavec se v omenjenem spisu ne spuša v razlaganje mnozih napák, ki se godijo tako pogostoma pri in po tacih pojedinah, kterih je včasih po 6 in 7 na dan; naj perva je predkosilnica, za njo pride kosílo, za kosilom malica, za malico opoldne južina; za južino popoldne spet malica, po ti perva in druga večerja, — on le razlaga škodo, ki jo taka požrešnost gospodarjem in kmetijstvu prizadeva.

Naj prevdarita gospodar in gospodinja, ktera ima o takem delu večno kuho: koliko jima tak požrešen delavec ali taka delavka na dan zasluži, zraven pa naj prerajtata: koliko je tisto dan današnji vredno, kar jima take delavke in delavci na dan snedó, in prepričala se bota: kako slabo gospodarstvo je sedanji čas to.

Nekdaj je utegnilo to vse drugači biti, kakor je današnje dní; nekdaj je imel živež majhno ceno, in gospodarju ni bilo nič na tem ležeče, če so mu delavci tudi celo kad štrukljev, cel kotel žgancov ali cel voz krompirja snedli in celo vedro mléka popili, — al dan današnji ni več taka; sedaj se vse to lahko dobro prodá.

Stare navade take baže niso več za naše čase, ker tudi naši časi niso taki, kakor so stari bili. To naj gospodarji dobro prevdarijo, da se sčasoma odpravi, kar je na vsako stran malopridnega.

Že našim starim očetom se je ta požrešnost čudna zdela, zato so zložili celo pesem od tarıc, ktere celi dan jedó. Stari gospodarji so se smejali k temu, naši gospodarji naj pa raji rajtajo, koliko jim ta razvada stroškov naklju̇či.

Res je, da lan treti je teško delo, in da se zgodej zjutraj začnè in pozno na noč jenja, — tega ne tajimo, in vsakteremu teškemu delu gré tudi boljši plačílo. „Kdor dela, naj tudi jé“, zato privošimo tarícam in vsim, ki teško delajo, obilno in tečno jéd, ktero bolj zaslužijo, kakor marsikdo, ki celi božji dan postopa, pa se kočljivo pita z naj boljšimi in zbranimi jedíli, — al celi dan pojedovati, je nepotrebno in je za gospodarja predraga potrata. Zato so tarıce večidel tako serborite, ker več povžijejo, kakor podelajo. Če se človek trikrat na dan tečnega živeža dovelj najé, zamore dobro sterpeti pri vsakterem delu, saj mora želodec vendar tudi kaj časa imeti, da povžije, kar se mu je dalo, in človek z vedno nabasanim želodcem je lén, ker ta lenoba pride po postavah nature od tega, da drugi udje želé počitka, kadar želodec kuha.

Naj se dajè delavcem teškega delo boljši plačílo kakor drugim, in naj se jim privoši primerna tečna jéd, pa odpravi naj se stara razvada, ktera je gospodarju v škodo, pa tudi delavcem ne v prid. Al vsi gospodarji morajo tako ravnati; ne da bi le eni tako storili, drugi pa ne. —

Vredništvo omenjenega časnika je poterdilo ti nasvèt v prid kmetijstvu in dostavilo še sledeče: v združenju je moč, ktere še po celi njeni vrednosti ne poznamo; v združeni moči je nar gotovši pomoček, da si pomagamo sami sebi, zato:

1. dajmo odpraviti omenjene škodljive pojedine;
2. le o zapovedanih praznikih naj praznujejo pôsli;
3. odpravimo nezmerne likofe;
4. ustavimo nestanovitnost pôslov v službah;
5. naj vsak gospodar skusi kar koli more kmetijstvo svoje si tako napraviti, da je skupej, skupno posestvo gospodarstvu veliko časa prihrani;
6. denimo močirne senožeti na suho;
7. razdelímo malopridne spašnike (gmajne);
8. občinske (srenjske) gojzde dajmo oskerbovati po zvedenih gojzdnarjih (borštnarjih);
9. postavimo čuvaje na polji in v vinogradih;
10. napravimo si v vsaki srenji (občini) žitnico, v ktero se shranuje v dobrih letinah žito, da se dobiva iz njih v slabih letinah;
11. pota po vaséh in polju pridno popravljajmo v dober stan;
12. poleg potov in cestá sadímo sadno in murvino drevje.

Gospodarske skušnje.

(*Da nov ali frišen ovès konju ne škodje*), naj se tista merica, ktera mu je za opoldansko pičo namenjena, zjutraj z vodo polije, opoldne pa, preden se mu sam ali z rezanco zobati da, dobro izžmè. Tako naj se ravná opoldne z ovsom, ki je zvečer namenjen za zobanje itd.

(*Mlečne latvice iz cinka*) so veliko bolji od vsih druzih, ker: 1) se zamorejo bolj plitve narediti kakor lončene in v tacih se sirovo maslo ali puter veliko lože dela; 2) se v njih mléko hitreje shladí, in 3) niso zdravju nikdar škodljive.

(*Moke čbelam potresati, da zalego redijo*), ni tako dobro, kakor nekteri priporočajo, ker skušnje učé, da blizo malnov se ne obderžé čbele dolgo brez gnjiličine zalege.

(*Da žito s soljo gnojiti*) se ne more sploh in povsod priporočevati, so skušnje na grajšini Grafenegg vnovič pokazale.

(*Elastična cev za napeto govejo živino*) je nek fabrikant Spiegel iz Michelstadt-a v Heskem znajdel, s ktero se ne sprazne le po vetrovih napeti vamp, ampak se zamorejo tudi v gerlu zabasane reči odpraviti.

(*Drênaža povzdiguje vrednost zemljiš*) na Angleškem tako, da v nekterih krajih se je najemšina (štantnína) za en oral po nji zboljšane senožeti od 3 fl. na 30 fl. povikšala.

Zgodovinske reči.

1. Lobia, ktero mesto je to? ali ne Ljubljana?

Slavni pisatelj de Rubeis v svojih bukvah: Monumenta ecclesiae Aquilejensis (spominki Oglejske cerkve) tudi dostikrat krajnsko deželo omeni, ker je bila dolgo pod duhovsko, nekaj časa tudi pod deželsko oblastjo Oglejskih patriarhov. Njegovo razlaganje se skozi in skozi opira na stare pisma, ktere so večidel s celim obsežkom zaznamovane.

Med drugimi ti pisatelj napelje pismo od leta 1296, v kterem patriarh Rajmund de la Turre volitev dveh korarjev Oglejske cerkve poterdi. Začnè se to pismo z besedami: Apud civitatem in Lobia, palatii Domini patriarchae Aquilejensis (v mestu Lobii, v palači Gospoda Oglejskega patriarha).

To ime „Lobia“ pisano zagledati, koga ne bo pomaknilo, da bi precej ne míslil na Ljubljansko mesto, za ktero se še vedno praša: ali je korenína njegovega imena ljub ali lob? Mene saj je precej ta misel obšla, da bi ta beséda „civitas in Lobia“ znala Ljubljano zadevati, in tedaj bi imeli tukej pisano zgodovinsko spričevanje o ti reči v rokah, ki se je dozdaj le po jezikoslovnih potih preiskovala. Po vsaki strani je važno to reč bolj v prevdar vzeti.

Dokazi, na ktere se moja sodba opira, da mesto Lobia je Ljubljana, so ti: Pisatelj Rubeis nič posebej ne razloží, ktero mesto da bi to bilo; druzega mesta pa saj po moji vesti ni temu podobno imenovanega razun Ljubljane. Zakaj latinska beseda „civitas“ pomeni le ktero bolj veliko mesto, da tedaj na kako neznano vas ni misliti. Dalje, ko bi kdo mislil na Lipnico ali Ljubno na Štajarskem, ondi patriarh palače ali grada ni imel, imel je pa grad v Ljubljani, za ktero mesto je ravno takrat v prepíru bil s koroškim in austrianskim vojvodom. Poslednjič so med pričami podpisani tudi možje, ki so bližje Ljubljani, kakor drugemu podobnemu kraju; namreč: Manfredus de la Turre, Modociensis ecclesiae archipresbyter (imena „Modociensis“ ne vém razsoditi, pa ravno ta Manfred de la Turre je bil po listu patriarha Rajmunda od leta 1298 plebán ali župnik v Kamniku (Magister Rudolphinus, plebanus plebis s. Mariae de Circhiniz (to je očitno Cerknica); Claudius de la Turre plebanus s. Michaelis vallis de Juna (to je s. Mihel pri Pliberku).

To je moje mnenje; naj tudi drugi to reč pretresejo, in svoje misli naznanijo; posebno pa bi nam drago bilo, da bi se prečastiti gosp. Terstenjak o tem oglasil. P. H.

Tudi pod revno suknjo prebiva žlahno serce.

Resnična prigodba.

Grajšina Ledniška na Moravskem je imela 4 novince v vojaštvo (k soldatom) dati. 1. dan majnika leta 1828 je pripeljala 9 fantov pred komisijo. Letí so v Berni preiskani bili, in čvetero izmed njih je za vojaštvo poterjenih bilo.

Med temi je pa eden vès žalosten in klavern bil. Oficirju se je to čudno zdelo, ker so navadno vsi mladenči iz tiste okolice radi v vojaški stan stopili. Oficir ga opominja: naj bo vesel. „O gospod“, odgovorí novínc, „vi me ne poznate. Nisim žalosten, da vojak moram biti. Al skerbijo me moja stara mati, ktero sim dozdaj živil in jim jedina podpora bil. Kaj bojo reva vprihodnje počeli — to je, kar me žali“.

Vsi drugi oprosteni fantje so pričujoči bili in so letó čuli. Kar stopi en čverst mladeneč izmed njih, Jernej Bertel mu je bilo imé, pred oficirja in reče: „Gospod, jez sim ravno tako močan in zdrav kot tovarš moj, dovolite mi, da namest njega tukaj ostanem. S tem dopolnem dolžnost do cesarja in domovíne, in kot človek bratovsko ljubezin do svojega bližnjega. Domovíni nadomestujem enega moža, in dam stari materi njeno jedino podporo nazaj“.

Vsi se zavzamejo nad blagodušnim tovaršem. Oficir privoli rad ponudbo verlega fanta, mu podá prijazno roko, in se veselí tacega junaka v službo uverstiti.

Oprosteni mladeneč je bil do solz ganjen. „Jez ti nimam nič dati“ — mu reče — „ker sim siromak. Ali jez in moja mati bova za te molila, da te sreča spremlja po vsih potih“. Objameta se, oprosteni mladeneč gré vesel domú, verli Jernej Bertel pa stopi v cesarsko službo.

Redek je prigodek, da ptujic za ptujca iz gol ljubezni v vojaški stan stopi. Oficir naznani to prigodbo visokemu dvornemu sovetu vojništva. Ono dovoli verlemu mladenču darílo in stotniku, kteremu je odločen bil, da naročílo, ako se mladeneč za umnega in pripravnega vojaka v službi skaže, ga berž ko berž povzdigniti na višji stopnjo, ker se od vojaka, ki je na tako vižo v službo cesarja stopil, zamore pričakovati pravi junak. Al se ne poterdi očitno nad tem mladenčem resnica, da revna obleka pokríva mnogokrat žlahno serce. A. Komel.

Ozír v stare čase.

Pad Carigrada 29. majnika 1453.

(Konec.)

Ko drugo jutro sultan v mestu jezdi, mu pride Notaras nasprot, se pred njega verže, mu pokaže svoje zaklade in rêče: Vse to sim sultanu prihranul. — Kdo, praša Mohamed, mi je te zaklade in to mesto v oblast dal? — Bog, zaverne Notaras. — Tedaj, odgovorí Mohamed, sim Boga in ne tebe hvaliti dolžan. In vendar se poda sultan k bolni ženi Notarasa, jo opomina za svoje zdravje skerbeti, in nje sinove bogato obdaruje. Potem prejezdi celo mesto. Pusto in prazno je bilo, popolnoma obropano, le tù in tam se še po dva ali trije za kako malo stvarico pulijo.

Ko sultan celo mesto prejezdi, se poda v cesarsko poslopje, in ko se po pustih prehodih sprehaja, premišljuje žalostni pad visokega carstva. Blizo tega poslopja je napravil veliko gostijo in se zraven vpijanil. Na pol vinjen ukaže poveljniku skopljencov mu mlajšega, 14 let starega sina Notarasa pripeljati, ker mu je zavolj njegove lepote dopadel. Njegov oče se zoperstavi trinožnemu ravnanju in zaverne, da ne bode nikdar svojega sina prostovoljno nesramnemu poželjenju izdal, naj sultan raji rabeljna pošlje. Skopljenec se s temi besedami poverne, in Sultan pošle rabeljna po Notarasa in njegovo celo rodovíno. Notaras gré s svojimi sinovi in ženo z rabeljnom. Rabelj jih na pragu pustí, pelje mlajšega sina v poželjenje sultanu in drugim odpušanje nazaj prinese. Notaras se temu tako zavzame, da svoje sinove opomina za kristjanstvo umreti in s temi

besedami končá: „Pravičen si ti, o gospod!“ Sultan zapové sinove pred očetovim obličjem ob glavo djati; on prosi rabeljna, mu malo trenutkov za molitev dovoliti v bližnji kapeli, potem pa mu je bila glava odsekana. Trupla so bila naga in nepokopana proč veržena. Glave pa je ukazal trinog, ki ni bil le vina temuč tudi kerví žejin, pod svoje vinske kupe postaviti.

Mohamedovo prirojeno kervoželjnost je še en tujic podkuril, čigar hčer je Mohamed neizrečeno ljubil, in nje očetu vstreči, je Mohamed drugi dan zapovedal, vse Gerke, kterim je ravno popred življenje zagotovil, umoriti. Med temi nesrečnimi je bil tudi španjski poslanec in benečanski Bailo s svojim sinom. Ravno to bi se bilo tudi s Kontarenom in šestimi benečanskimi plemenitniki zgodilo, ako bi se ne bili s 7000 cekinov odkupili. Kardinal Izidor je bil v Galato za sužnika prodan, pa tù je priložnost najdel, na neki barki pobegniti. Tudi zgodovinopisec France je bil prodan, potem pa je v Peloponez s svojo ženo pobegnul. Naj lepše mladenče in deklice je sultan v harem vzel, vse druge pa v Adrianopel in v Azio vleči ukazal.

To je bila osoda Gerkov, ki si niso upali za brambo mesta umreti. Giustiniani, ki je pervi od cesarja in židov pobegnul, je kmalo potem, naj bode zavolj tug ali ran, umerl.

Mohamed se ni dolgo mudil, naglo je svoje delo dokončal; že tretji dan je svoje brodovje in armado nazaj poslal. Dukas to takole popiše: „Tretji dan po naskoku mesta (31. maja 1453) je zapovedal Mohamed s teško obloženim brodovjem se v svoje dežele in mesta nazaj podati, in s čem je bilo obloženo? — z drago obleko, zlato posodo, srebrom, rudo, brezštevilnimi knjigami, z vjetimi, duhovnimi, nunami in menihi; vse je bilo natlačeno z ropom; z zlatim pasom so psè skupej vezali, konje so z zlatom vdeljano kožuhovno pogrinjali, iz svetih posod so sadje jedli, iz zlatih kup so vino píli. Neskončno bukev so na vozove naložili in jih na levo in desno vozili; za en denar se je dobilo deset zvezkov Aristotela itd. Iz evangeljskih knjig so zlato in srebro potergali, so ga prodajali in knjige na stran metali. Vse podobe so sožgali in zraven mesó kuhali.

V treh dnevih je bilo tedaj mesto obropano, poderto, in ljudstvo pomorjeno ali v sužnost odpeljano.

S padom tisučletnega gerškega cesarstva so Turki v našem delu sveta za več sto let svojo moč uterdili, pred ktero so se v poznejih letih večkrat kristjani tresli.—

Kakor se kaže iz vsega, ne bojo Turki dolgo več gospodovali v Carigradu, ker prej ali pozneje bo padla njih moč v Europi. Nihče pa še ne vé: kako, če vnovič pade Carigrad, se bo potem imenovala sedanja Turčija.

Novičar iz slavenskih krajev.

Iz Celovca piše „Šol. prijatel“ o zadevah Mohor. družtva: Kakor iz Tersta v „Novícah“ nam piše tudi iz Gorice sloveč domorodec takole: „Zastran predloga, ki smo ga v „Novícah“ brali, Vam moram rêči, da sva jaz in gosp. P. blizo ene misli, to je, da nama predlog skorej vès dopade, samo to je premisliti: ako se vse v njem rečeno vresniči, bi utegnilo več naših družtvenikov odstopiti, ker bi po tem takem veliko več plačevali, kakor bi v bukvah povernjenega dobivali“.

Iz Radoljce. 24. dan p. m. popoldne so prečastiti gosp. tehant Šimen Vovk, kot predstojnik kmetijske podružnice Radoljške, vpričo gosp. grofa Turna, gg. fajmoštrov: Uršiča, Šokliča, Kopača in Kahl-a in g. župana Radoljškega in Posavškega, dvéma pridnima sadjorejcama gorenske straní Resmanu Antonu in Kleindienstu Lorencu izročili častni sreberni svetinji po sklepu letošnjega velikega zbora kmetijske družbe v Ljubljani. Gosp. tehant so s sledečim nagovorom podali svetinji imenovanima možema:

„Kmečki ljudjé dostikrat mislite, da gospôda ni za druzega, kakor da kmeta zaničuje, zatiruje, jim davke naklada in neusmiljeno od njih tirja. Pa, ljubi moji, to ni res. Jez ravno nočem rêči, da bi jih ne bilo res med gospôdo, kteri kmečki stan zaničujejo in kmeta čertijo. Toda ti so le kaki prevzetneži, ljudjé piškave pameti in hudobne volje. Pametni gospôski ljudjé pa tudi kmečki stan, ki je od Boga postavljen in tolikanj potreben, po vrednosti čislajo, kmečke ljudí za svoje brate in sestre imajo in se za njih srečo in blagor poganjajo, kolikor jim je moč. Da je to res, nam spričujejo tudi kmetiške družbe semtertje napravljene, kterih namen je kmetijstvu in rokodelstvu na noge pomagati in na viši stopnjo povzdvigniti, in tako ljudém tega stanú na pomoč priti“.

„Ena taka kmetijska družba je v Ljubljani, po deželi ima pa ona podružnice in ude, kteri ji na znanje dajejo: kako pri njih s kmetijstvom stojí; ji nasvetuje: kaj in kako bi se kaj popravilo in zboljšalo, kaj koristnega novega vpeljalo, kako overe in zaderžki odpravili, ki so kmetijstvu na poti, da bi se tako kmetijstvo na vikši stopnjo povzdvignilo in ljudém pomagalo“.

„Koliko je Ljubljanska kmetijska družba v prid kmetijstva in rokodelstva storila, je znano tako, da mi ni treba na dalje praviti; le to opomnim in v misel vzamem, kar je ravno nam v kratkem storila, da je namreč lepega bika žlahnega tiroljskega plemena brez vsega plačila za pleme v Bohinj poslala, da bi se bohinska goveja živina, ki je zlo majhne sorte, zboljšala; v ravno tistem zboru 10. majnika je vaji dva Antona Resman-a in Lorenca Kleindienst-a s srebernima svetinjama obdarovati blagovolila zato, ker sta se že več let s sadnim drevjem pridno pečala, sadne drevesa pridno sadila, množila, cepila, in tako svojim sosedam lep izgled dajala, da naj tudi oni tako ravnajo in sebi velik dobiček naklanjalo, kterega sadje donaša. Pred nekterimi dnevi mi je častita družba poslala za vaji leti dvé lepi sreberni medalji, na ktere so vaju imena izrezane in danes jih vama zdej tukej očitno v pričo gospodov udov te družbe izročim in podelim, pa tudi priporočim, da se tudi vprihodnje ne vtrudita sadnega in druzega drevja saditi, kolikor zamoreta, in da tudi druge k temu pergovarjata in priganjata kolikor se da, da bomo tako svet naš, božji vert, zmirej bolj in bolj lepšali in boljšali, sebi in svojim naslednikom sadja in kruha pripravljali in preskerbeli“.

Obdarovana sadjorejnika sta vesela in hvaležna sprejela medalji, ki jima boste v spodbadek prihodnje pridnim biti v koristni sadjoreji.

Od Verhnike. H. Prašali boste, kako da se kaj železnica okrog nas izdeluje, zlasti ker tukej niso majhine rečí na versti. Kopanje in ravnanje zemlje od Borovnice do verha med Verhniko in Logatcem še veliko dela dajè, ker je v dosti krajih skalo presekati, v drugih pa na eni strani pečino odcepiti, na eni veliko nasuti ali podzidati. Vendar vse to izveršenja železnice ob svojem času ne bo zaderževalo; polagama se bo že izdelati zamoglo. Več odpraviti bodo dali veliki mostovi v Borovnici in v Raskovcu, vendar tudi te dela se pospešujejo. Osemnajst stebrov velicega mosta pri Borovnici je že od dveh do treh sežnjev iz zemlje, devetnajsti je že kakih šest sežnjev visok. Drugi most v Jelenovi dolíni s svojimi desetemi stebri se že tudi

---

*) Omenjeni bik je že zdavnej v Bohinju, in, kakor upamo, v dobrih rokah, da se bo primerno rabil. Slišali smo, da se nekterim prevelik in pretežek zdí, da pa scer vsim prav dopade. Al ravno zato, da bi se Bohinska premajhna živina zboljšala in enmalo vzdignila, ga je dala kmetijska družba gori. Prevelik pa vendar ni. Vred.

pri dveh sežnjih od zemlje vzdiguje, in odri so do verha postavljeni. Nar višje dodelan pa je most v Raskovcu nad Verhniko v sneženi dolíni; osem obokov s stebri in veliko celega zidú ima dobiti, in že je zidanje blizo toliko visoko, da se bodo peje za oboke kmalo postaviti mogle.

Kmetje pri nas kaj tožijo, kako hudo da bode, kadar bo železnica izdelana. Jez mislim, da za pravega kmeta ne bo huda; le tiste bo terda popadla, kteri so od same ceste živeli, namreč kerčmarje in voznike. Kmet namreč bo slabji senó še zmirej za domače konje porabil, kakor popred, ko se po cesti ni toliko vozarilo; z boljši mervo pa bo goveje živine več redil, živino pa bo, če ne k cesti, po železnici dalje prodal. Dnínar od ceste si bo drugej dela dobil; živež si bo pa boljši kup pripravil, namesti da zdaj en konj na teden pet mernikov turšice požrè.

Iz Ljubljane. Od tiste tudi v „Novícah" omenjene imenitne znajdbe, po kteri se da vsaka stvar sama po sebi natisniti in se naravni samotís (Naturselbstdruck) imenuje, je dobila tukajšna obertnijska družba cele bukve tacih natisov, ki so zares vredni, da jih ogledat pride, kdor le more; v pisarnici kmetijske družbe se radi pokažejo vsakemu. So pa v teh bukvah, ktere je cesarska akademia na Dunaji na svitlo dala, natisnjene stvarí iz verste kamnov, rastljín in žival; vse pa prekosí natís krajcov (špic). Zares imenitna in krasna je ta znajdba!

Novičar iz mnogih krajev.

Zmešnjavo v meri odpraviti, ima po cesarskem ukazu od 1. maja prihodnjega leta estrajski vagán (mecen) in vedro tudi na Ogerskem, Erdeljskem in Banatu veljati. — C. k. ministerstvo denarstva je dovolilo, da se zamore za Horvaško deželo 5000 centov živinske solí iz istrianskih solníc v Pirani vzeti. — Svitli gospod nadvojvoda Joan je 11. t. m. zapustil Terst. — Teržaški časnik pravi, da na Laškem se letos svilodi (židne gosence) niso kaj posebno obnesli, kokoni so lahki; funt lepih se prodaja celò po 5 lir ali 1 fl. 40 kr.; koruza lepo stojí, rèží se je veliko pridelalo, zato je cena padla; grojzdje povsod zlo plesnje, zato je cena vina že višji; rajž pa tako obilno letíno obeta, da že dolgo ne take. V Furlanii in na Goriškem se razširja tertja bolezin zmiraj bolj, pa čudno je, da po niskih ravnínah je nar huji, kjer je le enmalo bolj visoko, je že bolji. — Ker ravno od tèrt govorimo, povémo, da kraljica vsih tert je v kraljevem vertu v Hampton Court-u blizo Londona na Angleškem, kjer scer grojzdje pod milim nebom ne zorí; vsadil je to terto, ktera ima svojo lastno hišo, kardinal Wolsey ob času kralja Henrika VIII., očeta kraljice Elisabete; lani je rodila čez 7000 grojzdov. — O turško-rusovski homatíi se veliko bêre, pa malo zvé; nobena vlada še ni očitno povedala: kaj misli od tega, da je rusovska armada podonavske knežije oblegla; govorí se, da bojo zdaj austrianska, pruska, angleška in francoska vlada skupej skusile Rusa in Turka pomiriti. Rus ima vso svojo moč na nogah, pa tudi Turk skuša svojo pomnožiti in kuje noč in dan sreberni denar in cekíne, — od kod pa je zlato in srebro dobil, nihče ne vé. Za austriansko kupčijo bi bilo želeti, da bi ti negotovi stan kmalo jenjal, ker iz austrianskih dežel gré volnatega, pavolnatega in svilnega blaga, usnja, stekla in mnoge druge robe v te kraje na leto čez 30 milionov; v tacih okoljšinah pa mora kupčija pešati. — Grozno hudodelstvo se je zgodilo te dní v Smirni na Turškem; ondi stanujoči begúni so umorili enega austrianskega oficirja, dva druga so pa hudo ranili; morivci so pobegnili. — Cesar Napoleon še zmiraj ni svojega življenja varen; spet so zasačili več sumljivih ljudí z meči in samokresi pred gledíšem, kjer je bil cesar s cesarico.

Šege narodske po Slovenskem.

Narekovanje v Liburnii (Istrii).

Zapisal J. V.

Za sestrom.

Sestrice moja! ah, prijazniva in ljubezniva sestro moja!
Ah, velo dobro moje, mila sestrice moja!
Ko sam jaz poli tebe imela, sestro moja!
Ah, lepi moj pogovoru i razgovoru, sestro moja!
Ljubezniva i prijazniva sestrice moja!
Ah, vela ljubav naša, mila sestrice moja!
Ku smo mi meju sobom imele, sestro moja!
A nečeš se sada na me obazret, sestro moja!
Ah, ljubeznjiva i prijazniva sestrice moja!
Ah, serdačna i mila sestrice moja!
Ah, ni to tvoja bivalica [1]), sestrice moja!
Da se nečeš meni objavitni oglavit [2]), sestro moja!
Ah, ljubezniva i prijazniva sestrice moja!
Ki bi bil to meni rekal, dobrostiva sestro moja!
Da čemo se mi jur razdelit, sestro moja!
Ah, dobra i serdačna sestro moja!
Ah, vela i dobra prijatelice moja, sestro moja!
Kada se budu druge sestre pogovarale, sestro moja!
A ja ču milo gledat, sestrice moja!
S kem ču se jaz pogovarat i razgovarat, sestro moja!
Ako neču s tujem tujicom, sestrice moja!
Ali tujica je nemilica, sestro moja!
Kako smo se me ljubile, sestrice moja!
Kamo je ena sela je sela i druga, sestro moja!
Ako me nisi hip vidila, mila sestro moja!
Si parala [3]), da je dan, mila sestrice moja!
Ako me nisi vidila edan dan, sestro moja!
Si parala, da je leto, sestrice moja!
Ne biš bila zalogaja kruha pojala, sestro moja!
Brez mene, mila i draga sestrice moja!
Ako si imela zalogaj, sestrice moja!
Za me si pitala, mila sestro moja!
Kadi mi je sestrica? sestro moja!
Ah, ljubezniva i prijazniva sestro moja!
Ah, nikdar nepozablena sestrice moja! itd.

[1]) Bivalica, navada, Gewohnheit. — [2]) Oglaviti, glavo oberniti, den Kopf drehen. — [3]) Parala, se ti je pozdevalo, schien dir.

Pogovori vredništva.

Gosp. A. Kl. pri sv. J. v slov. gor.: Žal nam je, da ste zadnja dva mesca »Novice« za 8 dní pozneje prejemali, ali odpravništvo naše ni tega krivo; poprašajte na tisti pošti, od kodar jih prejemate. — *Gosp. J. D. H. v Lutomeru in gosp. Tav.:* Živinozdravilska knjiga se še dobiva v bukvotiskarnici Blaznikovi; dosihmal je troje delov natisnjenih, ostali bojo sledíli. Dosihmal se plačuje še po pôlah; vsaka pôla veljá 4 krajc. in s poštnino vred 5 krajc,, izdanih je pôl 36¼.—Knjiga kmetijstva je v natisu. — *Gosp. V. v Podg.* in vsim naročnikom: K. »zemljovid« ne bo prišel na svitlo; kdor se je naročil in naročnine še ni nazaj dobil, naj pošlje po-njo. — *Neznanemu dopisniku* zastran mežnarij: Že smo Vam enkrat v »Novícah« odgovorili o tem, kar vémo; ker več ne vémo, ne moremo več povedati. »Novice« naznanjajo vse postave, ki so občinstvu le kolčikaj imenitne; nobene važniši ne boste v njih pogreševali. Če tedaj »Novice« nič ne povedó, tudi ni nič prišlo na dan. Prihranite si tedaj prihodnjič poštníno; škoda je za vsaki groš. Scer pa Vam še enkrat povémo: da »Novice« le naznanjajo, kar zvejo, in še o tem se ogibujejo praznim pravlicam in le skerbno izberajo bolj gotove rečí vsakterega zapopadka in brez ozira: al je novíca temu ali unemu ljuba ali ne. Kakor Vi, tako tudi uni »Jurček« iz Gorenskega, ki nam je nedavnej dopisal, ne razume naloge očitnih časnikov; časniki niso nikdar dajali postav in jih tudi nikdar ne bojo, ampak le dane naznanujejo in, če je treba, bolj po domače razlagajo. — *Gosp. P. M. v G—i:* Preden nam obširniši ne naznanite: zakaj želite tisto vprašanje po »Novícah« zastaviti, ne moremo Vaši zelji vstreči; saj véste, da vredništva ne smejo mačka v žaklji kupiti, še manj pa ga v žaklju prodajati.

Natiskar in založnik *Jožef Blaznik v Ljubljani.*